

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган олимпиаданың
муниципаль этап биремнәре
(7 нче сыйныф, 2018/2019 уку елы)**

Время выполнения – 120 мин.

максимальный балл – 112

Устная часть (25 баллов)

Составьте рассказ о рабочих профессиях (5 – 7 предложений).

Письменная часть (87 баллов)

1. Прочитайте текст.

... файдалы хезмәтләре турында күптәннән билгеле. Урманның һәр гектарында 5 ... оясы булса, агачларның таза үсүе турында борчыласы юк икән. Алар, яңгыр суалчаннары кебек, үзләренә сукмак салып, туфракны йомшарталар, моның белән анда һава алмашынуга, туфракны дымландыруга һәм аны черемә белән баетуга булышлык итәләр.

Кайчакта урманга баручылар ... ояларын актаралар. Бу – табигатькә зур зыян.

2. Переведите на русский язык и запишите.

- 1) Саф һава керсен, шуның өчен тәрәзэләрне ачарга кирәк.
- 2) Кояш чыкса да, көн жылынмады.
- 3) Нихәтле тырышсаң, үзең өчен шулхәтле яхшы.
- 4) Аның әтисе – сәүдә фирмасының житәкчесе.
- 5) Балалар кошларга булышырга вәгъдә иттеләр һәм сүзләрендә тордылар.

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 10	Баллы
1.		2	
2.		2	
3.		2	
4.		2	
5.		2	

3. Допишите окончания слов в предложениях.

№	Предложения	Макс. кол-во баллов - 9	Баллы
1.	Тоткынлык ел_____ – Хәсән Туфан иҗат_____ иң югары нокта_____ житкән еллар.	1,5	
2.	Ә колония_____ шигырь язу өчен кәгазь булмый.	0,5	
3.	Хәсән Туфан шигырь_____ башта фәкать күңел_____ беркетеп, исендә тотта.	1	
4.	Ләкин күбрәк языла башлау белән алар_____ хәтердә тоту авырлаша.	0,5	
5.	Шагыйрь ул вакытта металлургия завод_____ кайнар цех_____ эшли.	1	
6.	Күбесенчә үз теләк_____ белән төнге смена_____	1	

	йөри.		
7.	Ә Хәсән абый, иптәш _____ күзлек _____ жыя да, өч-дүрт кат итеп киеп, каты карандаш _____ кыл очы сыман очлап, шигырь _____ папирос кәгаз _____ яза.	2,5	
8.	Биш бармак яссылык _____ кәгазь кисәк _____ Хәсән абый 300 юллык шигырь сыйдыра.	1	

4. Допишите пропущенные слова в следующих пословицах.

№		Макс. кол-во баллов в - 10	Баллы
1.	Адашкан кешедән _____ (нәрсә?) сорамайлар.	2	
2.	Тыйнакның кулы эшләр, _____ (кемнең?) теле эшләр.	2	
3.	Әйбернең яңасы яхшы, дусның _____ (ниндие?) яхшы.	2	
4.	Сүздә мактанма, _____ (нәрсәдә?) мактан.	2	
5.	Мең дус аз, _____ (күпме?) дошман күп.	2	

5. Прочитайте текст и вставьте нужные слова (максимальное количество баллов – 16).

Билгеле булганча, 2019 елда Казанда WorldSkills һөнәри осталык _____ дөнья чемпионаты узачак. Әлегә _____ чарага эзерлек күптән бара инде. Һәр мөһим ярышларның _____ талисманы була. WorldSkills Kazan 2019 талисманнары да _____ булды.	өчен үз дә тиз билгеле
Татарстан Президенты Рөстәм Миңнеханов һәм милли	аша

<p>уеннарда катнашу _____ жыелган тамашачылар Алмаз, Алтын _____ талисманнарны беренче булып күрделәр. 2019 елда Казанда узачак WorldSkills дөнья чемпионатының _____ йөзләре – Алмаз һәм Алтын булачак. Әлеге уйлап чыгарылган персонажлар үз сәләтләре аркасында бөтен өлкәләрдә _____ уңышка ирешүне күздә тотат. Алар – чемпионатта катнашучыларның _____ образы.</p> <p>Оештыручылар, чара Казанда узгач, талисманнар _____ чемпионатның милли төсмергә ия булуын да телгиләр. “Алмаз” _____ “Алтын” исемнәре күнекмәләренең камил булуын күрсәтә. Чөнки алмаз _____ алтын – дөньядагы _____ кыйммәтле материаллар. Житмәсә, чемпионатта “Зәркән эше” _____ компетенция дә бар.</p> <p>Кызыксынучанлык, эш сөючәнлек, акыл – талисманнарның төп сыйфатлары. Талисманнарның үз легендасы бар: алар _____ авырлыкларны да _____ жиңеп чыга.</p>	<p><i>дигән жыелма төп исемле мөһим барлык иң һәм белән буенча</i></p>
--	--

6. Переведите на татарский язык и запишите.

- 1) Извините, мне нужны часы, к кому можно обратиться?
- 2) Объясните, пожалуйста, как можно доехать до Галереи современного искусства.
- 3) В течение всего ноября стояла хорошая погода.
- 4) Сегодня была ясная солнечная погода, а завтра ожидается снег.
- 5) Это один из самых сложных вопросов.
- 6) Хотя мы живём в одном доме, я вижу его очень редко.

№	Предложения	Макс.кол-во баллов	Баллы
---	-------------	--------------------	-------

		- 12	
1.		2	
2.		2	
3.		2	
4.		2	
5.		2	
6.		2	

7. Прочитайте текст. Посмотрите внимательно на каждую строку: некоторые строчки правильные, а в некоторых строках есть ошибки. Если считаете, что все верно, в правый столбик поставьте плюсик, неверно – укажите ошибку (максимальный балл – 9, за каждое верное совпадение по баллу).

Умартачылык		
	<i>Бал борынгы заманнарда ук дэвалау максатында</i>	<i>дэвалау</i>
	<i>файдаланылган. Борынгы Грециянең атаклы математигы</i>	+
1.	Пифагор үзенең озын гөмерле булуын бал ашаудан күргән.	
2.	Атаклы табиб, шагыйрь Аbugалисина: «Әгәр яшьлегенне	
3.	сакларга теләсәң, бал аша», – дигән. Соңгы арада умартачылык	
4.	продуктлары фәнни нигездә өйрәнелә, моның өчөн	
5.	продуктларның химик составы, аларның сәламәт һәм авыру	
6.	кеше организмына тәйсир итү көче тикшерелә. Хәзерге	
7.	вакытта дэвалау препаратлары – бал, корт агуы, корт ана сөте	
8.	катнашкан препаратлар алу технологиясе эшләнде.	
9.	Бал составында 60 ка якын мөтдә бар.	

8. По описанию найдите и напишите название предмета.

№		Макс.кол-	Баллы
---	--	-----------	-------

	Предложения	во баллов	
		- 6	
1.	_____ – иген, жиләк-жимеш, яшелчәләрнең жыелган күләме.	1	
2.	_____ – берәр максат белән, кемнең дә булса килү уңае белән вакытлыча бергә булу, жыелу.	1	
3.	_____ – тәүлек эчендә вакытны үлчәү әсбабы.	1	
4.	_____ – пассажирлар транспортка утыру яки төшү өчен билгеләнгән урын.	1	
5.	_____ – спектрда төп төсләрнең берсе – зәңгәр белән сары арасындагы төс.	1	
6.	_____ – куркусыз, кыю, уңган, булган кеше, баһадир.	1	

9. Установите соответствие между словом и его лексическим значением (максимальное количество баллов – 4).

А. Сәнгать Ә. Мәдәният Б. Икътисад В. Сәнәгать	1. Кешеләрнең җәмгыятькә һәм бүтән кешеләргә карата мөнәсәбәтләре. 2. Хужалык төзелеше, тормышы. 3. Культура. 4. Дөньяны эстетик танып белү. 5. Чимал эшкәртү.
---	---

А	Ә	Б	В

